

WAT DOEN JULLIE R[D]AAR

WERKEN AAN BOOMVEILIGHEID

Bij het nastreven van onze natuurdoelen hebben we te maken met verschillende maatschappelijke randvoorwaarden. Vaak zijn die vastgelegd in regels en wetgeving. Dat zorgt er soms voor dat we beheerwerk doen dat niet voor de hand lijkt te liggen en zelfs indruist tegen onze doelen. Vooral als we mooie grote bomen fors moeten snoeien, of erger nog, om moeten zagen.

WERKEN AAN BOOMVEILIGHEID

Ouderdom, droogte, storm en ziekten hebben allemaal invloed op de vitaliteit van bomen. Sommige exemplaren worden daardoor alleen wat zwakker, andere bomen zullen deels of zelfs helemaal afsterven. Als natuurorganisatie zijn we blij met dode bomen in onze natuurgebieden. Dood hout leeft en is een essentieel onderdeel van de natuur. Er kunnen echter ook gevaarlijke situaties ontstaan langs wegen, wandel- en fietspaden en bij gebouwen. Denk aan bomen die kunnen omvallen of vallende dode takken. Voor die 'risicobomen' hebben we als eigenaar een zorgplicht. Daarom hebben we een boomveiligheidsplan opgesteld waarin per gebied wordt aangegeven waar de risico's liggen en met welke frequentie we bomen controleren en/of beheren.

NATUUR VERSUS RISICO

Het beheer van risicobomen kan variëren van het snoeien van enkele dode takken tot het helemaal kappen van bomen. Deze vorm van beheer brengt dilemma's met zich mee. Zeker als het om grote en oude bomen gaat, die door bezoekers erg gewaardeerd worden. Die

◀ Door droogte afgestorven berken op Landgoed de Hamert. Dode berken langs wandelpaden worden voor de veiligheid van de wandelaars weggehaald, verder weg van de paden blijven ze staan vanwege hun belangrijke ecologische rol. Foto Bart van der Linden.

bomen zijn vanuit natuuroogpunt ook het meest waardevol. In dit soort bomen bevinden zich holen en spleten waar veel dieren graag gebruik van maken. We proberen deze zoveel en zo lang als mogelijk te behouden door ze fors te snoeien of de boomtop eruit te halen. De stam en een deel van de boomkroon blijven zo behouden als landmark, als attractie voor bezoekers en voor de vele dieren die erin leven.

WAAR?

Aan de rand van de Sint-Jansberg bij Plasmolen ligt het noordelijkste natuurgebied van Het Limburgs Landschap. In dit bosje van de Molenberg zijn afgelopen winter een aantal dode bomen gesnoeid of verwijderd. Een aantal bomen die te ver over het fietspad en een parkeervak aan de rijksweg N271 hingen zijn eveneens aangepakt. Bij de Midden-Limburgse Maasplassen wordt extra rekening gehouden met ons grootste knaagdier. De bever is hier 'begonnen' aan bomen die dicht bij aanlegsteigers voor plezierboten staan. Bomen die te ver zijn aangevreten leggen we veilig neer, bij andere bomen is boombescherming aangebracht zodat de bever er niet meer aan kan knagen.

In Kasteelpark Elsloo zijn de boomveiligheidswerkzaamheden recent afgerond. Bij veel dikke en oude bomen zijn alleen de dode takken eruit gesnoeid. Enkele voor de natuur en het park waardevolle en karakteristieke bomen hebben we stevig moeten snoeien om ze voor de toekomst te behouden. Een aantal bomen met een hoog risico op omvallen zijn uit veiligheidsoverweging gekapt. Kasteelpark Elsloo is een door het Rijk beschermde Historische Buitenplaats. Om in de toekomst dat historische karakter te behouden wordt nu bekeken welke passende bomen nieuw aangeplant kunnen gaan worden.

Zo blijft het park nu, maar ook in de toekomst een bezoek meer dan waard.

TEKST: BART VAN DER LINDEN

▲ Spechten, zoals deze grote bonte, maken dankbaar gebruik van holtes in oude bomen. Foto Henk Heijligers.

▼ Deze forse manier van snoeien heet kandelaberen en voorkomt het risico op vallende dode takken of een uitbrekende kroon. Zo blijven karakteristieke boomstammen behouden in Kasteelpark Elsloo. Foto Gijs Ketelaars.

DOOD HOUT LEEFT

Dode bomen zijn belangrijk voor de natuurlijke kringloop van voedingsstoffen. Het is een mineraalrijke voedingsbron voor de nieuwe generatie bos. Het is letterlijk een bron van leven, vandaar de vaak gebruikte uitdrukking: dood hout leeft. Talloze organismen zijn in meer of mindere mate afhankelijk van dood hout. Dat varieert van de kleinste paddenstoelen en mossen tot insecten en zoogdieren. Het zijn met name dode of afstervende bomen die een belangrijke rol vervullen voor bijvoorbeeld vogels en vleermuizen als nest-, schuil-, of slaappleats.

